

BASEL II - PILAR 3

31.12.2011

Etnedal Sparebank

I INNHOLDSFORTEGNELSE

I INNHOLDSFORTEGNELSE.....	1
II FIGURFORTEGNELSE.....	2
1. BASEL II – NYE KAPITALDEKNINGSREGLER.....	3
2. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	5
2.1 ANSVARLIG KAPITAL.....	5
2.2 BEREGNINGSGRUNNLAG OG KAPITALDEKNING.....	5
2.3 KAPITALKRAV.....	6
3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO.....	7
3.1 INNLEDNING.....	7
3.2 ORGANISERING OG ANSVAR.....	8
3.3 RISIKOTYPER.....	9
4. RISIKOOMRÅDER.....	10
4.1 KREDITTRISIKO.....	10
4.1.1 Definisjon	10
4.1.2 Styring og kontroll	10
4.1.3 Kreditteksponering.....	10
4.1.3.1 Engasjementer fordelt på risikoklassifisering	10
4.1.3.2 Engasjementer fordelt på geografiske områder.....	11
4.1.3.3 Engasjementer fordelt på kundegrupper og bransjer.....	12
4.1.3.4 Engasjementer fordelt på løpetid	12
4.1.3.5 Nedskrivninger på utlån	12
4.2 LIKVIDITETSRISIKO OG ANDRE FINANSIELLE RISIKOER.....	15
4.2.1 Definisjon	15
4.2.2 Styring og kontroll	15
4.2.3 Bankens likviditet.....	15
4.2.4 Andre finansielle risikoer.....	16
4.3 MARKEDSRISIKO	17
4.3.1 Definisjon	17
4.3.2 Styring og kontroll	17
4.4 OPERASJONELL RISIKO	18
4.4.1 Definisjon	18
4.4.2 Styring og kontroll	18
4.5 FORRETNINGS-, OMDØMME- OG STRATEGISK RISIKO	18
4.5.1 Definisjon	18
4.5.2 Styring og kontroll	18

II FIGURFORTEGNELSE

Figur 1: Beregningsmetodene ansvarlig kapital	...3
Figur 2: Ansvarlig Kapital	...5
Figur 3: Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning	...5
Figur 4: Utviklingen av kapitaldekning	...6
Figur 5: Kapitalkrav og Beregningsgrunnlag	...6
Figur 6: Resultatregnskap 2009-2011	...7
Figur 7: Balanse 2009-2011	...8
Figur 8: Risikoklassifisering	...11
Figur 9: Geografiske områder	...11
Figur 10: Kundegrupper	...12
Figur 11: Løpetider	...12
Figur 12: Nedskrivninger etter risikoklasser	...13
Figur 13: Individuelle nedskrivninger	...13
Figur 14: Gruppevise nedskrivninger	...13
Figur 15: Tapskostnader	...14
Figur 16: Misligholdt og tapsutsatte lån	...14
Figur 17: Misligholdt og tapsutsatte lån etter bransjer	...14
Figur 18: Netto likviditetseksponering	...15

1. BASEL II – NYE KAPITALDEKNINGSREGLER

Nye krav til finansinstitusjonenes beregning av kapitaldekning, Basel II, ble innført i Norge fra 01.01.2007. Det nye regelverket bygger på en ny standard for kapitaldekningsberegninger fra Bank for International Settlements (BIS). Formålet med det nye kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- mer risikosensitivt kapitalkrav
- bedre risikostyring og kontroll
- tettere tilsyn
- mer informasjon til marked

Det nye kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Dette dokumentet gir opplysning om risiko- og kapitalsituasjon i Etnedal Sparebank. Dokumentet skal dekke de spesifikke krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3) som pålegges banken i nytt kapitaldekningsregelverk.

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og er en videreutvikling av det tidligere kapitaldekningsregelverket, Basel I. Det nye forslaget innebærer ingen endring i den grunnleggende konstruksjonen av kapitalkravet, som fortsatt blir 8 %, men det blir noen endringer i regelverket for hva som kan regnes som ansvarlig kapital og sammensetningen av denne. De store endringene gjelder beregningen av kapitalkravet for kredittrisiko og introduksjonen av et eksplisitt kapitalkrav for operasjonell risiko. Gjeldene krav til kapitaldekning for markedsrisiko berøres i mindre grad av det nye regelverket.

Grunnet lav kompleksitet innenfor bankenes områder og forholdsmessighet for en liten bank, som Etnedal Sparebank er, bruker banken metodene vist i figuren nedenfor:

Figur 1: Beregningsmetodene ansvarlig kapital

Risikotype	Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Valgt metode	Standardmetode	Standardmetode	Basismetode
	Grunnl. Internrating-metode	Internmodell-metode	Sjablong-metode
	Avansert internrating-metode		Avansert metode

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper. Banken skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil, og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå. I tillegg skal tilsynsmyndighetene gjennomgå og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Tilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessige tiltak om de ikke er tilfreds med resultatet av denne prosessen. Det er et regulatorisk krav at banken rapporterer ICAAP. Denne ble første gang utført i 2008.

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisciplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll. Kravene til offentliggjøring blir spesielt viktig når bankene i større grad kan benytte egne systemer og metoder for å beregne kapitalkravet. Det er et regulatorisk krav at banken skal rapportere Pilar 3 informasjon. Dette var fiste gang utført i forbindelse med årsrapporteringen av regnskapsinformasjon for 2008.

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig. For øvrig er banken pålagt å offentliggjøre informasjon senest 30 dager etter at banken er klar over forholdet. Informasjonen skal offentliggjøres på Internett, og skal være tilgjengelig i minst fem år fra tidspunkt for offentliggjøring. Banken inngår ikke i rapporteringspliktig konsern slik at all rapportering er på banknivå.

2. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Den ansvarlige kapitalen består av kjernekapital og tilleggskapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i forhold til kapitalforskriftens definisjoner. Alle tall oppgis i hele tusen.

2.1 Ansvarlig Kapital

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder kjernekapital pr. 31.12.2011.

Figur 2: Ansvarlig Kapital

Etnedal Sparebanks fond	75.960
Gavefond	0
Sum balanseført egenkapital	75.960
Utsatt skattefordel	-457
Andre immaterielle eiendeler	
Overfinansiert kollektiv pensjonsordning	-648
Sum kjernekapital	74.855
Sum tilleggskapital	0
Sum fradrag i kjerne- og tilleggskapitalen	0
Netto ansvarlig kapital	74.855

Note: Tall i tusen kroner

2.2 Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning

Tabellen nedenfor gir opplysninger om beregningsgrunnlag og kapitaldekning pr. 31.12.2011.

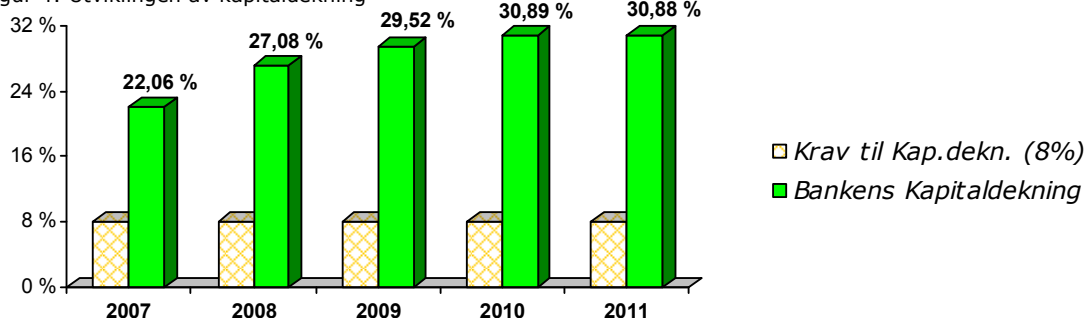
Figur 3: Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital	74.855
Risikoveid beregningsgrunnlag	
Kredittrisiko	214.950
Operasjonell risiko	31.588
Markedsrisiko	0
Frdrag i beregningsgrunnlaget	-4.100
Total beregningsgrunnlag	242.438
Kapitaldekning	30,88 %

Note: Tall i tusen kroner

Som nevnt ovenfor er krav til kapitaldekning 8 %. Etnedal Sparebank har en god kapitaldekning på 30,88 % i 2011. Utviklingen av bankens kapitaldekning har vært solid i lang tid. Diagrammet viser utviklingen de siste 5 årene.

Figur 4: Utviklingen av kapitaldekning

2.3 Kapitalkrav

Minimumskravet (8%) til ansvarlig kapital og beregningsgrunnlaget pr. 31.12.2011:

Figur 5: Kapitalkrav og Beregningsgrunnlag

Engasjementskategorier	Kapitalkrav	Beregningsgrunnlag
Stater og sentralbanker	0	0
Lokale og regionale myndigheter	221	2.763
Offentlig eide foretak	0	0
Multilaterale utviklingsbanker	0	0
Internasjonale organisasjoner	0	0
Institusjoner	179	2.238
Foretak	2.492	31.150
Massemarkedsengasjementer	0	0
Eng. med pantesikkerhet i eiendom	11.987	149.838
Forfalte engasjement	278	3.475
Høyrisikoengasjement	0	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	0	0
Andeler i verdipapirfond	0	0
Øvrige engasjementer	2.039	25.488
Kapitalkrav kredittrisiko	17.196	214.950
Kapitalkrav markedsrisiko	0	0
Kapitalkrav operasjonell risiko	2.527	31.588
Fradrag i kapitalkravet	-328	-4.100
Totalt kapitalkrav	19.395	242.438

Note: Tall i tusen kroner

Banken har ikke engasjementer som medfører rapporteringsplikt for markedsrisiko. Banken benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke den operasjonelle risiko. Operasjonell risiko beregnes med 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år (2008-2010).

3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

3.1 Innledning

Etnedal Sparebank er en lokal og selvstendig sparebank med forankring i Etnedal. Banken har størst vekst i Nordre Land, gjennom vår salgsavdeling på Dokka. Etnedal Sparebank er tilsluttet Terra-gruppen. Ved utgangen av 2011 hadde banken 9,6 årsverk.

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Etnedal Sparebank har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Tabellene nedenfor viser hovedtrekkene i bankens resultatregnskap og balanse ved utgangen av 2009, 2010 og 2011.

Figur 6: Resultatregnskap 2009-2011

	2011	2010	2009
Netto renteinntekter	13.871	12.773	12.063
Netto andre inntekter	4.230	3.850	3.582
Sum netto inntekter drift	18.101	16.623	15.646
Driftskostnader	-11.692	-11.332	-12.138
Resultat før verdipapir/valuta	6.409	5.291	3.508
Netto verdipapirer/valuta	0	0	-70
Resultat før tapsavskrivning	6.409	5.291	3.438
Tap på utlån m.v.	-1.721	-919	-960
Resultat før skatt	4.688	4.372	2.478
Skatt	-1.319	-1.264	-887
Resultat etter skatt	3.369	3.108	1.591

Note: Tall i tusen kroner

Figur 7: Balanse 2009-2011

	2011	Andel	2010	Andel	2009	Andel
Kontanter. & lån til sentr.bank/kred.inst.	35.200	7 %	89.283	17 %	83.510	17 %
Netto utlån kunder	424.270	86 %	392.050	76 %	365.309	76 %
Sertifikater og obligasjoner	14.085	3 %	13.935	3 %	12.785	3 %
Aksjer og grunnfondsbevis	450	0 %	450	0 %	450	0 %
Anleggsaksjer	11.166	2 %	9.253	2 %	8.057	2 %
Imm. Eiend./driftsmidl. & andre eind.	8.577	2 %	11.178	2 %	9.996	2 %
Sum eiendeler	493.748	100 %	516.149	100 %	480.107	100 %
Gjeld til kredittinstitusjoner	3.921	1 %	2.852	1 %	2.674	1 %
Innskudd fra kunder	408.930	83 %	397.107	77 %	362.900	76 %
Utstedt gjeld (sert. og obligasjoner)	0	0 %	38.000	7 %	37.978	8 %
Annen gjeld og påløpne kostnader	4.937	1 %	5.524	1 %	6.922	1 %
Egenkapital	75.960	15 %	72.666	14 %	69.633	15 %
Sum gjeld og egenkapital	493.748	100 %	516.149	100 %	480.107	100 %

Note: Tall i tusen kroner

3.2 Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operativ enhet. Etnedal Sparebank har 9,6 årsverk og samarbeidet mellom styre, ledelse og medarbeidere er tett.

Styret

Har ansvar for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastsetter videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyring i banken, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Banksjef

Har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvar for at det implementeres effektiv risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter, og rapportering til styret.

Alle medarbeidere

Har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte medarbeider ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område.

Revisor

Bankens eksterne revisor etterprøver om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurderer om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapital situasjon. Ekstern revisor utarbeider årlig en uavhengig rapport av bankens interne kontroll som også inneholder vurdering av bankens kapitalanalyse (ICAAP).

3.3 Risikotyper

Banken eksponeres for ulike typer risiko. De viktigste er:

- **Kredittrisiko:** er risiko for tap som følger av kunders eller andre motparters evne og vilje til å oppfylle sine forpliktelser.
- **Likviditetsrisiko:** er risiko for ikke å være i stand til å innfri forpliktelser eller ikke evner å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.
- **Markedsrisiko:** er risiko for tap som følge av endringer i observerbare markeds-kurser som renter, verdipapirkurser og valutakurser.
- **Operasjonell risiko:** er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.
- **Forretningsrisiko:** Er risiko knyttet til uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeadferd.
- **Omdømmerisiko:** Er risiko for svikt i inntjening og tilgang på funding på grunn av sviktende omdømme hos kunder, motparter og/eller myndigheter.
- **Strategisk risiko:** Er risiko for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger.

4. RISIKOOMRÅDER

4.1 Kredittrisiko

4.1.1 Definisjon

Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

4.1.2 Styring og kontroll

Bankens forretningsmessige formål er først og fremst å ta i mot innskudd og å låne ut penger til publikum og næringsvirksomhet med tilstrekkelig sikkerhet. Kredittrisiko er derfor en inntektskilde og en strategisk risiko for banken. Kredittrisiko vil utgjøre hovedbestanden av bankens totale risiko. Kredittrisiko utgjør bankens største risiko og er den risikofaktor som binder mest kapital.

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter og bevilgningsreglement. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til bankens ansatte innenfor visse rammer. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er den viktigste forutsetning for at banken skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er banksjefens ansvar å sørge for at medarbeidere innen kredittområdet har eller utvikler den nødvendige kredittkompetanse.

4.1.3 Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens engasjement fordelt på risikoklasser og geografi. Engasjementer fordelt på kundegrupper viser fordeling av brutto utlån, garantier og ubenyttet bevilgning til kunder og kredittinstitusjoner. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for nettoutlån til kunder og kredittinstitusjoner. Tabellene viser også engasjementsbeløp med nedskrivninger. Alle beløp oppgis i hele tusen kroner.

4.1.3.1 *Engasjement fordelt på risikoklasser*

Banken bruker egne risikoklassifiseringssystemer i forbindelse med bevilgning av lån og kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. Modellene differensierer kundene basert på økonomi og sikkerhet og kategoriserer kundene i følgende undergrupper: lav (Risikogruppe A og B), middels (Risikogruppe C) og høy risiko (Risikogruppe D og E), samt misligholdte engasjementer. Med engasjement menes restgjeld tillagt trekkrettigheter og avgitt garanti.

Tabellen nedenfor viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger (se nedenfor figur 12 og figur 13, side 13). Gjennomsnittlig engasjementsbeløp er her definert som inngående beløp 2011 pluss utgående beløp 2011 delt på to.

Figur 8: Risikoklassifisering

	Engasjementsbeløp pr 31.12.2011	Gjennomsnittlig eng.beløp
Lav risiko	394.864	389.225
Middels risiko	35.213	30.895
Høy risiko	3.707	7.152
Uklassifisert	0	0
Sum	433.784	427.272

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.2 Engasjement fordelt på geografiske områder

Figur 9: Geografiske områder

2011	Brutto utlån*	Garanti
Etnedal	188.586	3.325
Nordre Land	114.179	490
Søndre Land	10.394	163
Nord-Aurdal	7.775	75
Sør-Aurdal	11.096	1.178
Resten av Oppland	21.481	120
Oslo/Akershus	58.307	606
Utlandet	-	-
Øvrig	20.492	
Sum	432.310	5.957

*Utlån før nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.3 Engasjement fordelt på kundegrupper og bransjer

Figur 10: Kundegrupper

2011	Utlån	Garantier	Potensiell eksp.
Personmarked	297.800	905	2.478
Off. forvaltning	17.611	0	0
Primærnæring	36.458	426	2.831
Industri	4.324	0	610
Service & tjenesteyting	16.591	2.702	1.653
Bygg/Anlegg	34.772	1.924	1.529
Varehandel/Reiseliv	24.754	0	6.015
Sum utlån til kunder	432.310	5.957	15.116
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	11.201		
Sum utlån til kunder og kredittinstitusjoner	443.511		

*Utlån før nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.4 Engasjement fordelt på løpetid

Tabellen nedenfor viser restløpetid for alle engasjement.

Figur 11: Løpetider

2011	Sum	<1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år
Fordringer på kredittinstitusjoner	11.201	11.201				
Netto utlån* og fordringer på kunder	424.270	21.685	7.370	26.855	112.043	256.317
Sum	418.212	43.979	6.124	25.941	108.556	233.612

*Utlån etter nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.5 Nedskrivninger på utlån

Alle utlån blir gjennomgått og risikoklassifisert i gruppene A – E. Risikogruppene gir en indikasjon på utlån med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorernes/låntakers evne til å betale ved forfall. Alle utlån blir deretter gjenstand for en nedskrivningsvurdering med bakgrunn i hvilken risikogruppe de tilhører. Alle engasjement blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister, overtrekkslister samt oppfølging av risikoklassifiseringssystemet.

Figur 12: Nedskrivninger etter risikoklasser

Risikoklasser	Før Nedskrivninger	Nedskrivninger	Etter Nedskrivninger
A	335.720	0	335.720
B	59.144	0	59.144
C	35.213	0	35.213
D	4.499	750	3.749
E	3.148	3.190	-42
Sum	437.724	3.940	433.784

Note: Tall i tusen kroner

Individuell nedskrivning på hvert enkelt lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis definerer banken som blant annet:

- Finansielle problemer hos debitor/låntaker
- Betalingsmislighold eller andre kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av forfalt termin, avtalte endringer i rentesatsene eller andre avtalevilkår som følger av finansielle problemer hos debitor/låntaker
- Negative endringer i betalingsstatus til debitorer/ låntakere
- Endringer i verdien på sikkerhetsstillelsen til debitor/ låntaker

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Figur 13: Individuelle nedskrivninger

Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.2011	3.930
Periodens konstaterte tap med tidl. foretatt tapsavsetning	-1.591
+ økte individuelle nedskrivninger i året	2.725
- tilbakeførte individuelle nedskrivninger i året	-1.124
Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2011	3.940

Note: Tall i tusen kroner

Gruppenedskrivning omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Alle utlån som ikke er blitt gjenstand for en individuell nedskrivning, blir vurdert samlet i forhold til sin risikoklasse. Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Figur 14: Gruppevise nedskrivninger

Gruppevise nedskrivninger pr. 01.01.2011	3.800
Periodens endring	300
Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.2011	4.100

Note: Tall i tusen kroner

Konstaterte tap er tap som er oppstått fordi banken har gitt avkall på hele, eller deler av engasjementet fordi kunden ikke anses betalingsdyktig. Konstaterte tap på engasjement er tap som regnes som endelige.

Periodens tapskostnader (se også figur 6, side 7) vises i nedenstående tabell.

Figur 15: Tapskostnader

Periodens endring i individuelle nedskrivninger	10
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	300
Konstaterte tap	1.591
Inngått på tidligere konstaterte tap	-180
Periodens tapskostnader/tilbakeføringer	1.721

Note: Tall i tusen kroner

Et engasjement (summen av enkeltlån og rammekreditter) anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er inndeckt innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innbærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt.

Figur 16: Misligholdt og tapsutsatte lån

Brutto misligh. engasjementer	5.635
Individuelle nedskr. på misligh. engas.	-3.190
Netto misligh. engasjementer	2.445
Brutto ikke misligh. engas.	2.476
Individuelle nedskr. på ikke misligh. engas.	-750
Gruppevise nedskr. på utlån	-4.100
Netto tapsutsatte lån	71

Note: Tall i tusen kroner

Samlet misligholdt og tapsutsatte lån fordelt på kundegrupper og bransjer viser følgende tabell.

Figur 17: Misligholdt og tapsutsatte lån etter bransjer

2011	Misligholdte engasjem.	Tapsutsatte engasjem.	Indiv. nedskr. utlån/garant.	Gr.vis nedskr. utlån/garant.
Lønnstakere	2.525	1.283	200	
Prim.næring		1.099	500	
Industri/Bergv.				
Bygg/Anlegg	3.110		3.190	
Tjenesteyting/ reiseliv		94	50	
Sum	5.635	2.476	3.940	4.100

Note: Tall i tusen kroner

4.2 Likviditetsrisiko og andre finansielle risikoer

Likviditetsrisiko er bankens betydeligste risiko. Derfor belyses dette nærmere enn de andre finansielle risikoer.

4.2.1 Definisjon

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å være i stand til å innfri sine forpliktelser eller ikke evner å finansiere eiendeler, som ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

4.2.2 Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i finansstrategien, som setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelse på udisponerte trekkrettigheter, størrelsen på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet.

Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder. Det søkes å oppnå en innskuddstruktur med mange mindre innskudd da banken, i vesentlig grad, ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder for øvrig legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger vekt på at likviditetsrisikoen skal være lav.

4.2.3 Bankens likviditet

Likviditetsrisiko kan sies å være risikoen for at banken ikke kan gjøre opp sine forpliktelser rettidig. Som det framgår av likviditetseksposeringen er banken på kort og middels sikt godt dekket med løpende likviditet.

Figur 18: Netto likviditetseksposering

2011	Sum	<1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten løpetid
Fordringer på sentralbanker	23.999	23.999					
Fordringer på kredittinstitusjoner	11.201	11.201					
Utlån og fordringer på kunder	424.270	21.685	7.370	26.855	112.043	256.317	
Obligasjoner	14.085			3.400	10.685		
Andre eiendeler med restløpetid	14.003	1.180	102			12.721	
Eiendeler uten restløpetid	6.190						6.190
Sum eiendeler	493.748	58.065	7.472	30.255	122.728	269.038	6.190
Gjeld til kredittinstitusjoner	3.921	3.921					
Innskudd fra kunder	408.930				9.147		399.783
Øvrig gjeld med restløpetid	4.937	932	2.302			1.703	
Egenkapital	75.960						75.960
Sum gjeld og egenkapital	493.748	4.853	2.302	0	9.147	1.703	475.743
Netto likviditetseksposering	0	53.212	5.170	30.255	113.581	267.335	-469.553

Note: Tall i tusen kroner

Kassekreditt er medtatt under intervall 3-12 mnd, og innskudd fra kunder uten bindings-tid er behandlet ved going concern som konstant uten løpetid. Definert massen har årlig vist økt volum, men kunden kan når som helst ta ut sitt innskudd.

For å sikre likviditeten kan banken i tillegg bruke sine trekkrettigheter i DnB NOR og Toten Sparebank ved behov. Trekkrettighetene i DnB NOR utgjør 25 millioner kroner og i Toten Sparebank 10 millioner kroner. Ingen av disse trekkrettighetene var brukt ved utgangen av året. Banken var lånefinansiert ved obligasjonslån gjennom Norsk Tillitsmann ASA på 50 millioner kroner, som forfalt til betaling 25.08.2011. Dermed hadde banken ingen obligasjonsgjeld ved årsskifte (se ovenfor figur 7, side 8).

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2011 på 94,59 %.

Bankens likviditetssituasjon er solide, med en likviditetsbeholdning pr. 31.12.2011 på 35,2 millioner kroner. Beløpet er sammensatt av innskudd i Norges Bank med 24,0 millioner kroner, i DnB NOR med 9,7 millioner kroner, i Nordea med 0,6 millioner kroner, i Sparebanken Hedmark med 0,7 millioner kroner og i Vestre Slidre Sparebank med 0,2 millioner kroner.

4.2.4 Andre finansielle risikoe

a) Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. I begrepet inngår også kursrisiko/rentefølsomhet, dvs. endring i en obligasjons verdi ved endring av markedsrenten. Det vanlige er å beskrive renterisiko som hvor stort beløp man taper gitt at renten går ned eller opp med 1 %-poeng.

Vi hadde ved årsskiftet låneavtaler med fast rente på 6,12 millioner kroner.

Bankens renterisiko vurderes som lav.

b) Soliditetsrisiko

Med soliditetsrisiko forstår vi risikoen for at bankens egenkapital blir så lav at tilsyns-myndigheter og/eller finansmarkedet ikke lenger har tiltro til bankens soliditet. Lovens minstekrav for egenkapitalprosent er 8 % kapitaldekning, men for en bank av vår størrelse antar vi at denne grensen praktiseres på 10-11 %. Vår kapitaldekning var ved årsskifte 30,88 % (se også figur 4: Utviklingen av kapitaldekning, side 6).

Det er vår vurdering at risikoen for å komme ned i en kapitaldekning som Finanstilsynet ikke finner tilfredsstillende er svært liten, da det etter våre beregninger krever en kombinasjon av store utlånstap, store verdipapirtap og dårlig/manglende inntjening i en lengre periode. Gitt de risikostyringsmekanismer vi har i dag og det begrensede marked vi opererer i anser vi en slik situasjon for å være lite trolig.

Bankens soliditetsrisiko vurderes som svært lav.

c) Store engasjement

Store engasjement kan i seg selv utgjøre en risiko – særlig om de utgjør en betydelig del av bankens samlede portefølje og/eller er konsentrert om enkelte bransjer eller næringer (såkalt klyngerisiko). Vi mener at slike engasjement er sikret ved pant i fast eiendom og hensyntatt gjennom gruppevis nedskrivninger.

Det er styrets vurdering at bankens klyngerisiko er moderat.

d) Innskudd

Det er ingen begrensninger i hvor store enkeltinnskudd en bank kan ta imot, men store enkeltinnskudd medfører en viss likviditetsrisiko. Vi legger vekt på å ha en diversifisert innskuddsportefølje og ønsker primært ikke enkeltinnskudd over 15 MNOK uten bindings-tid. Bortsett fra innskuddet fra Etnedal Kommune har vi ingen slike innskudd.

Det er styrets vurdering at bankens klyngerisiko innenfor innskudd er lav.

e) Utlån

Et enkelt (konsolidert) utlånsengasjement kan etter loven maksimalt være på 25 % av bankens ansvarlige kapital, og alle utlånsengasjement over 10 % av bankens Egenkapital (såkalte store engasjement) skal hvert kvartal rapporteres etter gitte regler.

Ingen av de store engasjementene er eller har vært i mislighold og ingen enkeltengasjement var ved årsskiftet på over 25 % av bankens Egenkapital.

Det er styrets oppfatning at bankens klyngerisiko innenfor utlån er moderat.

4.3 Markedsrisiko

4.3.1 Definisjon

Markedsrisikoen er risikoen for tap som skyldes endringer i renter, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingsaktiviteten, samt rente- og valutahandel.

4.3.2 Styling og kontroll

Markedsrisiko styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret gjennom bankens finansstrategi og i henhold til gjeldende forskrifter. Finansstrategien gjennomgås og revideres årlig.

I banken er markedsrisikoen svært begrenset, med bakgrunn i:

- Bankens eksponering i egenkapitalmarkedet utover eier-interesse i Terra Gruppen er ubetydelig.
- Verdien av valutaene utgjør pr 31.12.2011 NOK 629.000 og derfor kan bankens risiko i utenlandsk valuta også ansees som ubetydelig.

4.4 Operasjonell risiko

4.4.1 Definisjon

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

4.4.2 Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter (se ovenfor 3.2 Organisering og ansvar, side 8):

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll
- Ekstern revisors kontroll

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del av bankens arbeid i henhold til internkontrollforskriften. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til ulike forretningsprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte medarbeider.

Bankens operasjonell risiko vurderes som lav.

4.5 Forretnings-, omdømme- og strategisk risiko

4.5.1 Definisjon

Banken er eksponert mot følgende vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående.

Forretningsrisiko:

Denne risikoen defineres som uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeadfærd.

Omdømmerisiko:

Omdømmerisiko er risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang som følge av sviktende tillit og omdømme i markedet.

Strategisk risiko:

Banken definerer denne risikoen som risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

4.5.2 Styring og kontroll

Bankens resultat i 2011 var solide og var på samme nivå som i 2010. Også i 2012 skal banken fremstå som en lønnsom og solid sparebank som ønsker å bidra til verdiskapning for kunder og lokalsamfunn. Årsresultatet, sammen med kompetanseheving i banken, sikrer fremtidig drift og lokal råderett over en betydelig kapital.

Bankens forretnings-, omdømme- og strategisk risiko vurderes som lav.